

FSS protesterar mot försämrad socionomutbildning

Georg Svahn

U-68 har föreslagit att utbildningskapaciteten vid landets socialhögskolor skall fördubblas. Detta kan enligt utredningen inte ske utan att minska studiepraktiken. Den skall enligt förslaget minska från 12 till 5 månader. Trots ivriga och starka protester från skilda håll — särskilt från socionomernas företrädare — har regeringen följt förslaget. Föreningen Sveriges Socialchefer har genom sitt arbetsutskott sållat sig till kritikerna. Arbetsutskottet har i skrivelse till partiernas riksdagsgrupper hemställt att dessa måste verka för att behålla socionomutbildningens kvalitet genom att bevara praktikens omfattning. Skrivelsen återges nedan i sina huvuddrag.

Skrivelsen

Regeringsförslagets bakgrund och innehåll

Den 12.11.1969 begärde 1968 års utbildningsutredning, (U-68), att socialhögskolornas utbildningskapacitet skulle fördubblas. För att kunna genomföra denna kapacitetsökning har man förordat en nedskärning av den nuvarande studiepraktiken från 12 till 5 månader, vilket innebär en förkortning av utbildningstiden med en termin.

Utgångspunkt för reformen har varit en akut brist på socionomer och en överproduktion av samhällsvetare.

Kungl Maj:t har i 1970 års statsverksproposition föreslagit riksdagen godkänna de riktlinjer U-68 skisserat. Innan riksdagen fattat beslut i frågan har Kungl Maj:t tillsatt en organisationsutredning, "1970 års socionomutbildningsutredning", med uppgift att "inom ramen för den teoretiska delen av utbildningen, genom särskilda åtgärder kompensera den föreslagna minskningen av praktiktiden".

Direktiven till organisationsutredningen ger inget utrymme för utredningen att diskutera de överordnade målen för socionomutbildningen. Detta är anmärkningsvärt. En så väsentlig försämring av innehållet, som det här är fråga om, kan själv-

fallet inte ske utan att ambitionen sänks. Författarna till direktiven måste rimligen inse det orealistiska i uppdraget att genom förstärkning av den teoretiska utbildningen kompensera den bortfallna praktiktiden.

Praktikens betydelse och innehåll

Praktiken är viktig bl a av det skälet att den möjliggör en nödvändig integration av teoretiska och praktiska kunskaper och erfarenheter. Detta kan ej åstadkommas vid studiebesök eller andra kortvariga besök vid olika institutioner. Knappast heller genom praktikfallsgenomgångar.

Utredningsuppdraget medger dessvärre heller inte att man diskuterar förutsättningarna för att med bibehållande av praktiktiden öka antalet studerande till en önskad omfattning.

Under debatten, efter det att U-68:s förslag framlagts, framkom flera alternativa lösningar för att undanröja bristen på praktikplatser. Både den statliga och den privata sektorn är dåligt utnyttjade. Det är också möjligt att bygga ut verksamheten genom att anordna flera praktikcentra och genom att utnyttja befintliga handledare för flera praktikanter.

Staten skall betala hela utbildningen
— även praktiken

Arbetsutskottet anser för sin del att den viktigaste åtgärden för att öka antalet praktikplatser är att staten ger praktikantverksamheten tillräckligt ekonomiskt stöd. Detta är dock ej tillräckligt. Staten måste också ålägga sina institutioner att inrätta praktikplatser både i form av enskild praktik och i form av praktikcentra. Utbildningen är statlig. Praktiken är en del av utbildningen. Därför bör den bekostas av staten genom statsbidrag.

Breddad intagning

Utbildningsministern har i annat sammanhang föreslagit att personer, som fyllt 25 år och som har minst 5 års praktisk erfarenhet, skall få tillträde till socionomutbildningen utan särskild teoretisk meritering. En sådan förändring av intagningsbestämmelserna medför att trycket på praktikplatserna något minskar, genom att denna kategori redan vid intagningen delvis besitter den erfarenhet som praktiken är avsedd att ge.

Arbetsutskottet ställer sig positivt till en ökning av intagningen till socionomutbildningen under förutsättning att den nuvarande utbildningstiden bibehålles. Arbetsutskottet ser också de föreslagna förändringarna av intagningsbestämmelserna i riktning mot att personer med praktisk erfarenhet ges möjlighet att i ökad omfattning studera vid socialhögskolorna som mycket positiva.

Utbildningens anpassning till verksamheten

Sedan en tid har det framförts krav på en genomgripande översyn av socionomutbildningen. Detta ingår också i de frågor U-68 har att utreda. Kravet på översyn måste ses mot bakgrund av den pågående debatten om socialvårdens mål och uppgifter. Den debatten har redan avsevärt förändrat synen på socialpolitikens roll för samhällsutvecklingen. Men ordningen måste vara den att verksamhetens mål och organisation först fastställas. Först därefter kan utbildningens mål och innehåll allvarligt övervägas.

Arbetsutskottet ansluter sig också till kravet på en genomgripande översyn av socionomutbild-

ningen men först sedan mål- och organisationsfrågorna fått sin lösning. Innan så sker bör inga stora förändringar i utbildningens uppläggning och innehåll företagas.

Minska inte socionomeras praktik
— öka praktiken i andra utbildningar!

Det föreliggande förslaget är mot den tecknade bakgrunden olyckligt. Förslaget innebär att man försvagar det moment i utbildningen som gjort socionomerna mera efterfrågade än jämförliga kategorier. Om målet är att få balans mellan efterfrågan och tillgång ger förslaget säker framgång. Genom att försämra utbildningen minskas efterfrågan. Tvärtom torde lösningen vara att införa den typ av varvad utbildning, som socionomutbildningen representerar, även inom andra utbildningsområden; exempelvis inom samhälls- och beteendevetenskapen. Det är inte i linje med de långsiktiga utbildningsmålen att minska de praktiska inslagen i utbildningen.

Arbetsutskottet inom Föreningen Sveriges socialchefer vill som representanter för den praktiska socialvården hemställa att riksdagsgruppen vid behandling av statsverkspropositionens förslag i socionomutbildningsfrågan måste verka för åtgärder som bevarar socionomutbildningens kvalitet genom att inte äventyra den ytterligt väsentliga del som den praktiska utbildningen utgör.

Partigruppernas svar

Moderata samlingspartiet har besvarat skrivelsen genom sin utbildningskommitté. Kommittén meddelar att den delar FSS kritiska hållning. Den bifogar en motion i frågan.

Socialdemokratiska riksdagsgruppens förtroenderåd har i skrivelse fäst föreningens uppmärksamhet på att en motion i det syfte som föreningen verkar för väckts bl a av den socialdemokratiska riksdagsledamoten Anita Gradin, ordförande i socionomförbundet.

Övriga riksdagsgrupper har vid pressläggningen inte besvarat skrivelsen.